

جزوه تست ریاضی پایه
هفتم: معادله درجه دوم
تهیه و تنظیم: گروه آموزشی مکعب

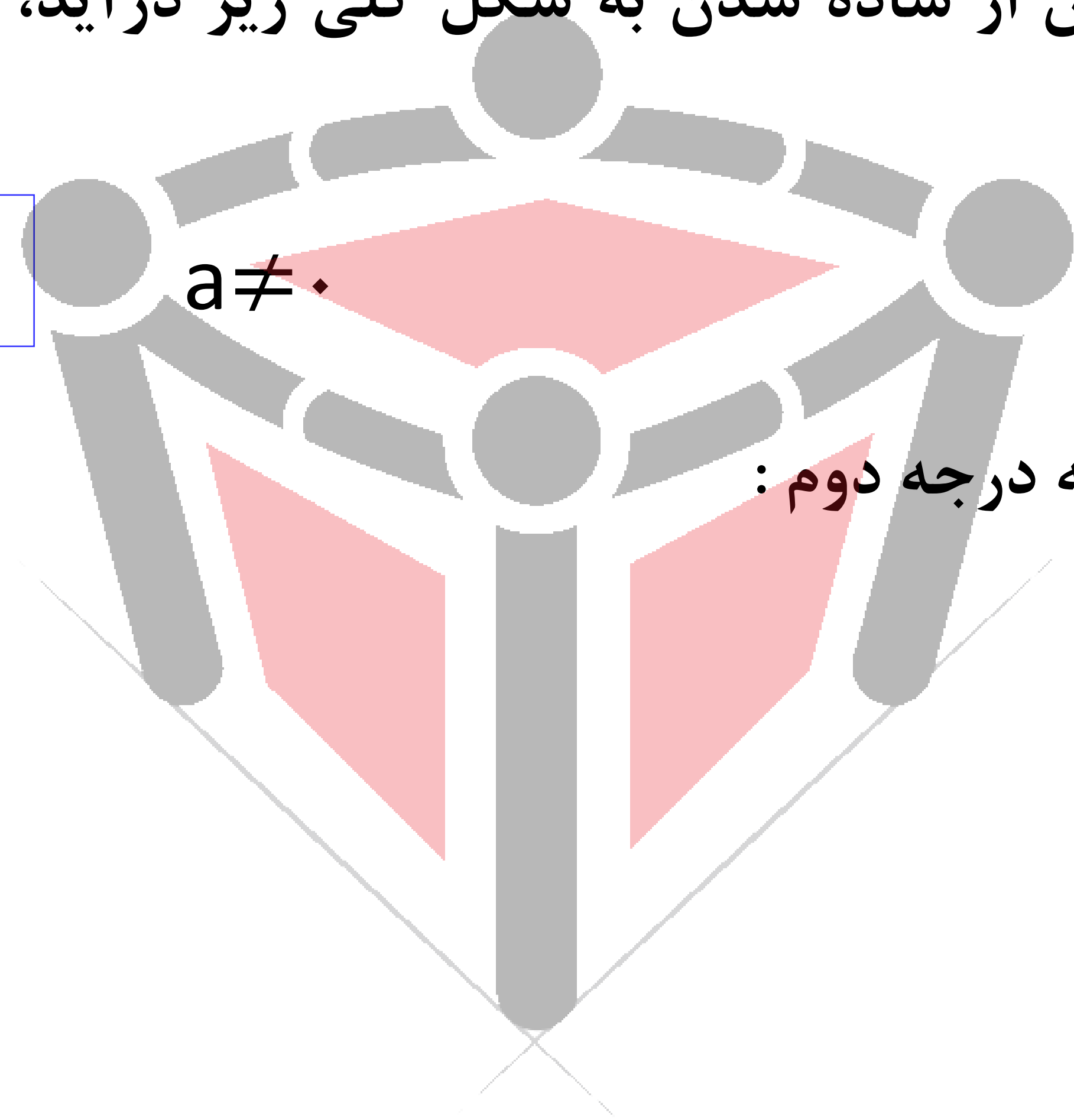

معادله درجه دوم

هر معادله ای که پس از ساده شدن به شکل کلی زیر درآید، یک معادله درجه دوم نامیده می شود.

$$ax^2+bx+c=0$$

$$a \neq 0$$

روش های حل معادله درجه دوم:

۱. تجزیه
۲. ریشه گیری
۳. مربع کامل کردن
۴. از طریق دلتا

روش تجزیه :

تجزیه یک عبارت به معنای تبدیل آن به حاصلضرب حداقل دو عبارت دیگر است. در این روش برای معادله درجه دوم از تجزیه به کمک اتحاد مزدوج، فاکتورگیری و تجزیه به کمک اتحاد جمله مشترک، استفاده می کنیم.

* روش حل: ابتدا به کمک اتحادها و فاکتورگیری عبارت $ax^2+bx+c=0$ را تجزیه می کنیم و سپس با توجه به نکته زیر جواب را می یابیم.
نکته : وقتی حاصلضرب دو عبارت جبری صفر باشد ($A \times B = 0$) پس می توان نتیجه گرفت یکی از آنها برابر صفر بوده است.

مثال :

$$x^2 - 5x + 6 = 0 \xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (x-2)(x-3) = 0 \Rightarrow x-2 = 0 \Rightarrow x=2$$
$$x-3 = 0 \Rightarrow x=3 \quad \text{یا}$$

روش ریشه گیری:

در صورتی که $a \geq 0$ باشد، ریشه های معادله $x^2 = a$ برابرند با: $x = \sqrt{a}$ ، $x = -\sqrt{a}$

مثال:

$$(x-1)^2 = 4 \xrightarrow{\text{ریشه گیری}} (x-1)^2 = 2^2 \Rightarrow \begin{matrix} x-1 = 2 & x = 3 \\ x-1 = -2 & x = -1 \end{matrix}$$

یا

روش مربع کامل کردن:

برای حل معادله درجه دوم به این روش لازم است تا ۵ مرحله را انجام دهیم.

① اگر $a \neq 1$ باشد، لازم است ضریب x^2 را از بین ببریم پس کل معادله را بر a تقسیم می کنیم. (در اغلب مثال ها a را برابر ۱ قرار می دهند.)

$$2x^2 + x + 1 = 0 \xrightarrow{\text{تقسیم به ۲}} x^2 + \frac{x}{2} + \frac{1}{2} = 0$$

② جملاتی را که x دارند سمت چپ نگه می داریم و عدد های ثابت را به سمت راست منتقل می کنیم.

$$x^2 + \frac{x}{2} = -\frac{1}{2}$$

③ نصف ضریب x را به توان ۲ می رسانیم و به طرفین معادله اضافه می کنیم.

$$\frac{1}{2}x \xrightarrow{\text{تقسیم به ۲}} \frac{1}{4} \xrightarrow{\text{توان دو و اضافه به طرفین}} x^2 + \frac{x}{2} + \left(\frac{x}{4}\right)^2 = -\frac{1}{2} + \left(\frac{x}{4}\right)^2$$

روش مربع کامل کردن:

برای حل معادله درجه دوم به این روش لازم است تا ۵ مرحله را انجام دهیم.

④ سمت چپ تساوی را بصورت اتحاد مربع دو جمله ای می نویسیم .

$$\left(x + \frac{x}{4}\right)^2 = -\frac{1}{2} + \left(\frac{x}{4}\right)^2$$

⑤ به کمک روش ریشه گیری ، معادله را حل می کنیم .
(ادامه حل تمرین به عهده دانش آموز)

حل از طریق دلتا:

به کمک فرمول b^2-4ac که فرمول دلتا نام دارد می توان به جواب های معادله رسید.

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

با قرار دادن دلتا در این فرمول به جواب های معادله می رسیم

اگر $\Delta > 0$ باشد، معادله دو جواب حقیقی متمایز دارد.

اگر $\Delta = 0$ باشد معادله فقط یک ریشه (جواب ها حقیقی و یکسان هستند) دارد. ریشه

از فرمول $x = -\frac{b}{2a}$ بدست می آید.

اگر $\Delta < 0$ باشد، معادله جواب ندارد.

نکته های تستی

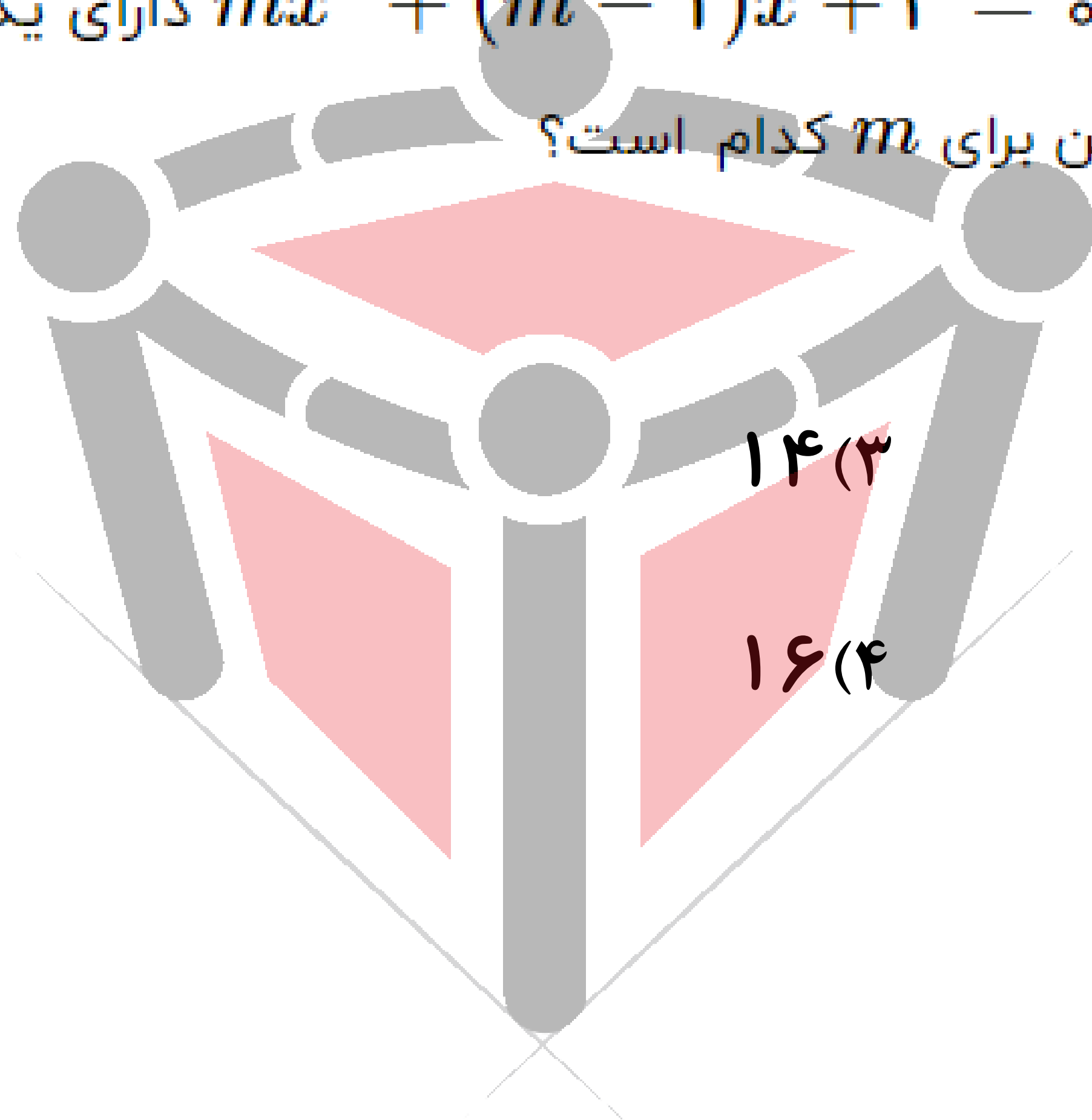
۱. اگر در معادله درجه دوم، $a+c=b$ باشد، یکی از جواب ها برابر -1 و دیگری برابر $-\frac{c}{a}$ است.
۲. اگر جمع ضرایب معادله صفر شود $(a+b+c)=0$ ، یکی از جواب ها 1 و دیگری برابر $\frac{c}{a}$ است.
۳. در معادله درجه دوم اگر علامت $\frac{c}{a}$ منفی باشد، معادله همواره دو ریشه حقیقی دارد.

معادله درجه دوم $mx^2 + (m - 1)x + 3 = 0$ دارای یک ریشه مضاعف است.
مجموع مقادیر ممکن برای m کدام است؟

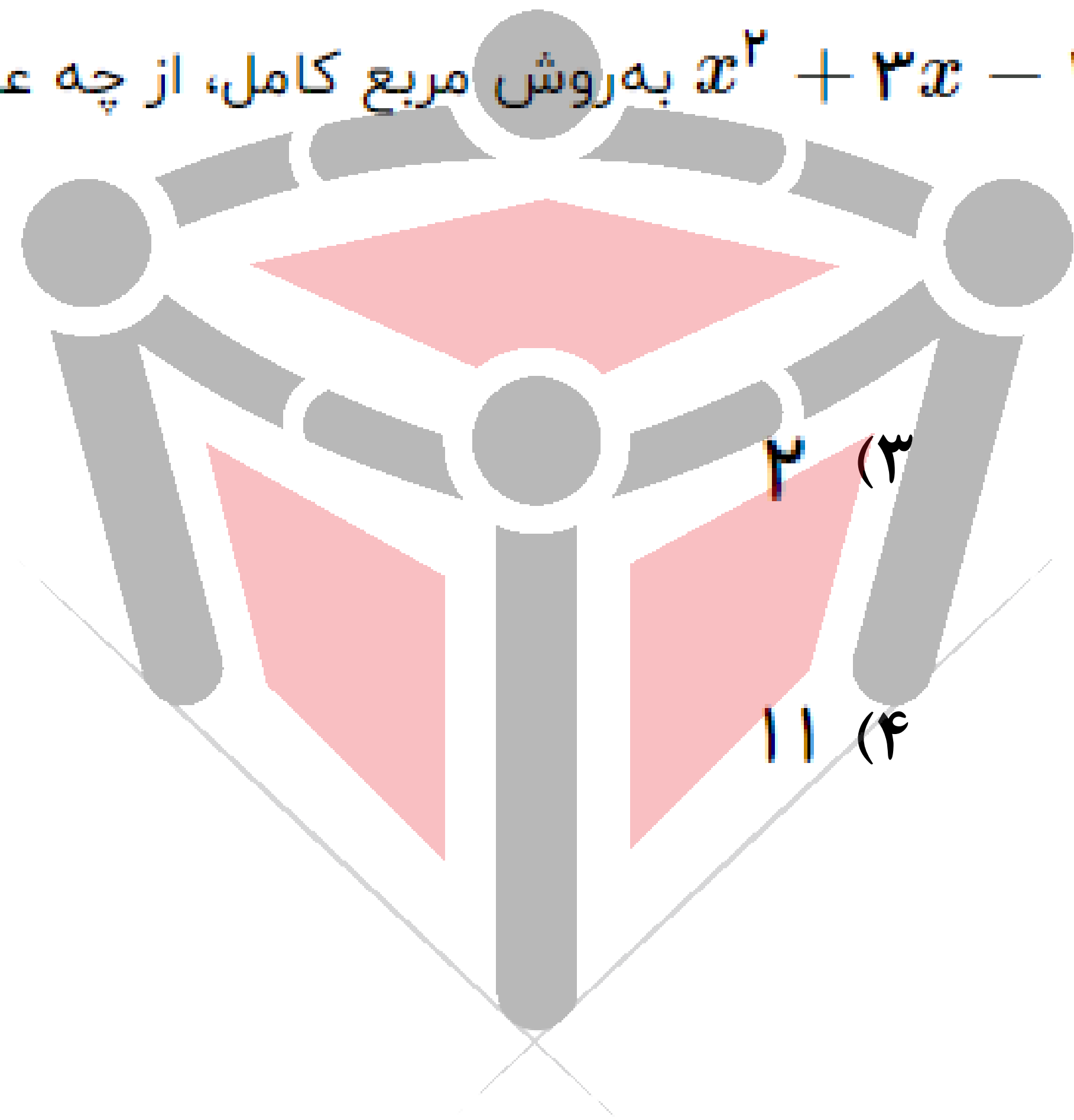
۱۲ (۱)

۱۳ (۲)

در حل معادله $x^2 + 3x - 2 = 0$ به روش مربع کامل، از چه عددی جذر گرفته می شود؟

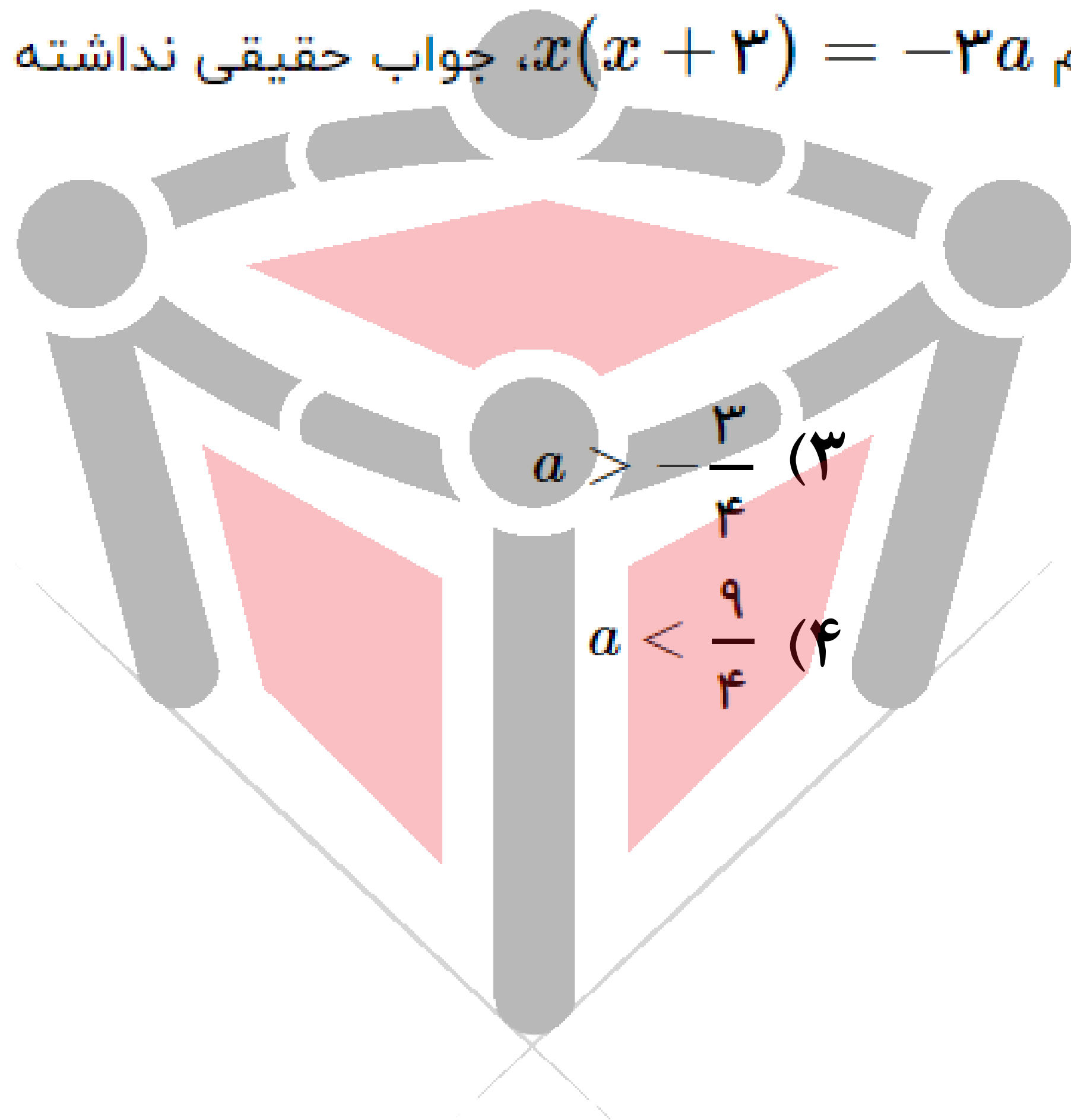
$$\frac{17}{4} \quad (1)$$

$$9 \quad (2)$$

اگر معادله درجه دوم $x(x + 3) = -3a$ ، جواب حقیقی نداشته باشد، حدود a کدام است؟

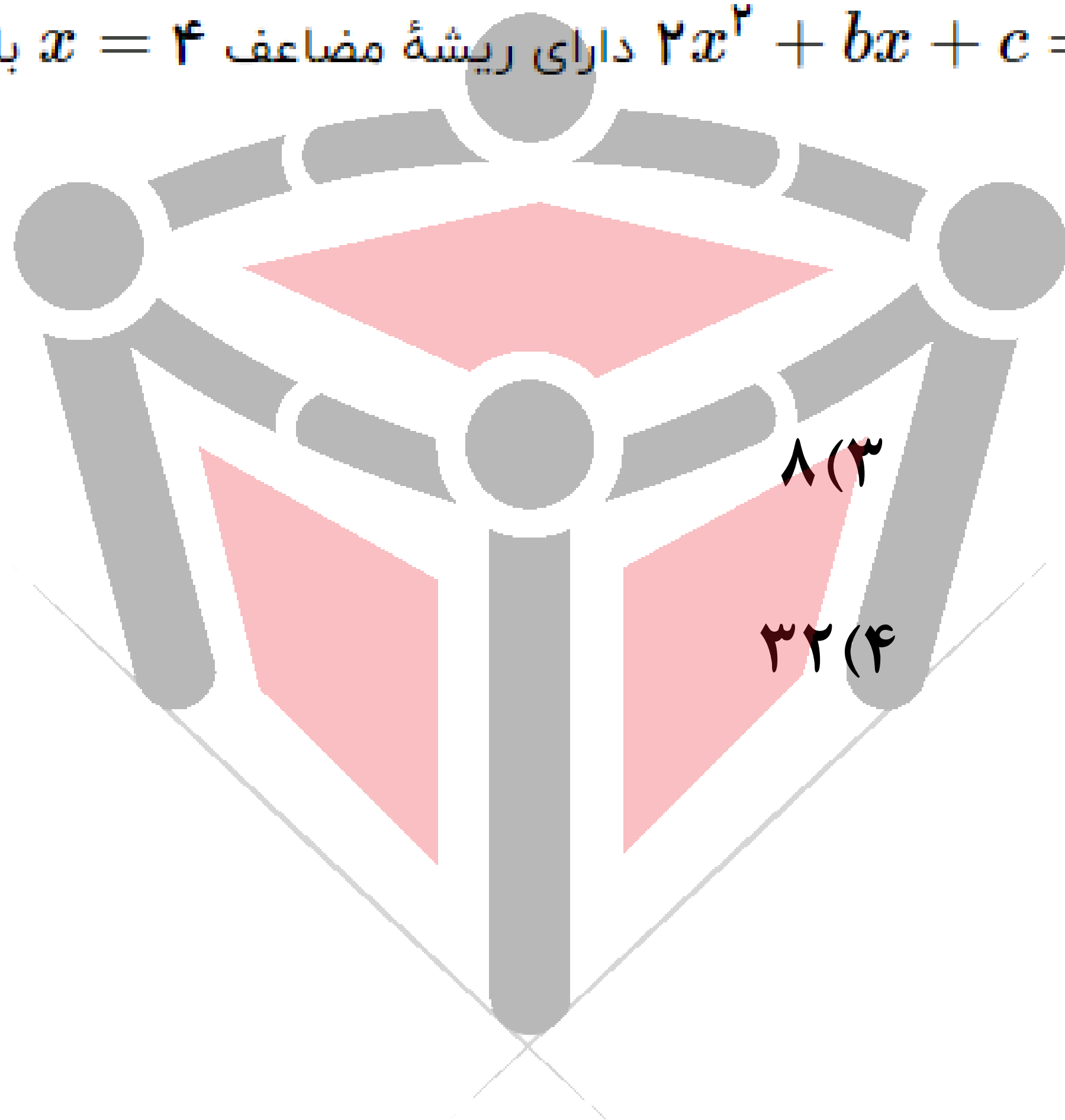
$$a > \frac{3}{4} \quad (1)$$

$$a < \frac{3}{4} \quad (2)$$

اگر معادله درجه دوم $2x^2 + bx + c = 0$ دارای ریشه مضاعف $x = 4$ باشد، مقدار $b + c$ کدام است؟

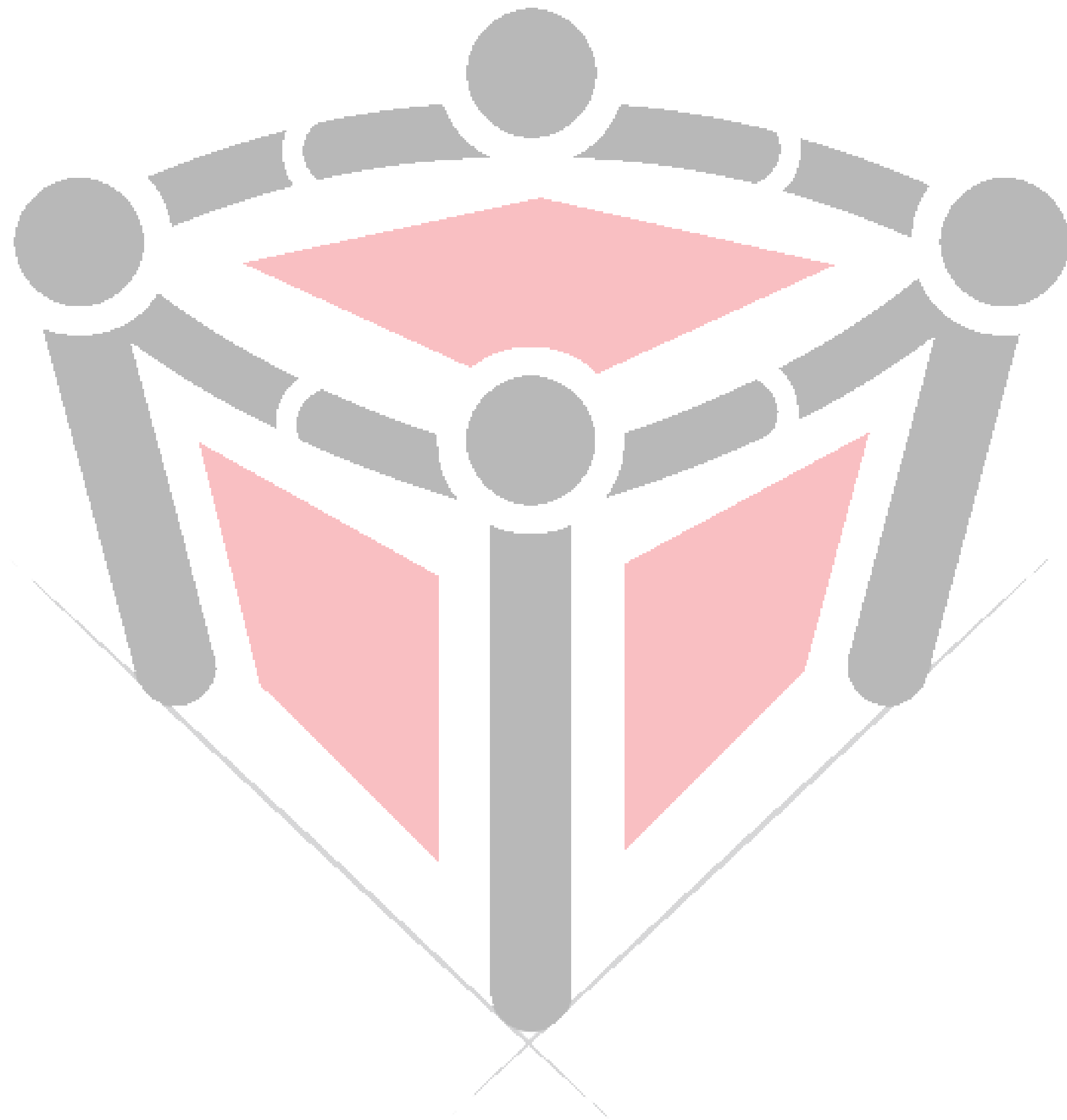

۱۶ (۱)

۴ (۲)

معادله $(x + 2)(-x^2 + x - 1) = 0$ چند ریشه حقیقی دارد؟

۱) صفر

۲) ۱

۳) ۲

۴) ۳